

Invasieve explosies van Westerse karmozijnbes

Baudewijn Odé, FLORON

Westerse karmozijnbes neemt sinds 2005 toe in Nederland. Sinds 2012 wordt de plant voor het eerst als invasief ervaren. Recente ervaringen met uitbreiding, groei­kracht en bestrijding, maken dat de soort serieus in aanmerking komt voor het predicaat invasief!

Herkenning

Westerse karmozijnbes (*Phytolacca americana*) is een tuinplant met korte wortel­stokken, waaruit tot meer dan twee meter hoge spruiten opschieten. Verspreid langs de stengel staan grote elliptische bladen en overhangende bloemtrossen met wittige bloemen met tien vrucht­beginsels. In nazomer en herfst worden zwart­purperen vruchten gevormd. In Nederland komt een tweede soort karmozijnbes voor, oosterse karmozijnbes (*Phytolacca acinosa*), met meer rechtopstaande bloemtrossen en acht vrucht­beginsels.

Herkomst

Westerse karmozijnbes is afkomstig uit Noord-Amerika en is in Europa als tuinplant geïntroduceerd. Zoals met zoveel besdragende soorten, profiteert deze exoot van vogels die de zaden verspreiden. Opvallend vaak schieten planten op onder een muurtje, paaltje of struik, waarop kennelijk een vogel heeft gezeten die de zaden heeft uitgepoept. Er is wetenschappelijk onderzoek dat deze waarnemingen bevestigt. Beide karmozijnbessoorten zijn dan ook veel in de stedelijke omgeving te vinden, maar vooral de westerse karmozijnbes weet daarnaast ook bossen en natuurgebieden op zandgronden te bereiken.

Invasief gedrag

De plant profiteert van verstoringen die bijvoorbeeld ontstaan na het sterven, omwaaien of kappen van bomen. De opengevallen bodem kan razendsnel door westerse karmozijnbes worden gekoloniseerd. Andere soorten hebben vervolgens last van de hoge en dichte begroeiingen van deze soort. En terwijl karmozijnbes schijnbaar geen schade heeft van droge zomers, lijken de gaten die vallen in bossen als gevolg van droogte, extra gevoelig voor vestiging door karmozijnbes.

Risico

Het bestrijden van westerse karmozijnbes is geen gemakkelijke opgave. Buiten het lastige verwijderen van de (wortel­stokken van) levende planten, is er ook nog het gevaar van een langlevende zaad­voorraad; zaden zouden meer dan 40 jaar in leven blijven.

(<https://www.canr.msu.edu/weeds/extension/common-pokeweed>) Als er in bossen, op meer plaatsen dan we denken, uitgepoepte zaden liggen te wachten, is de kans groot dat er nog allerlei onverwachte explosies van deze soort op gaan treden. Beheerders van bossen zijn gewaarschuwd.

Onrijpe bessen van westerse karmozijnbes.

(Foto: Willem Braam)

Recente ervaringen

Op een klein privé­terrein met bos zijn in 2020 de sparren gekapt, vanwege verdroging en besmetting met letter­zetter. Al in 2021 stond het hele terrein vol met westerse karmozijnbes. Een deel van deze planten is in dat jaar uitgegraven (foto) en een deel is alleen afgesneden. In 2022 stonden alle afgesneden planten er weer heel vitaal bij (foto). In het stuk met de uitgegraven planten schoten ook weer planten op, vanuit kennelijk achtergebleven wortel­stokken en zij kwamen ook snel weer in bloei.

Oogst van een dag met de familie bestrijden van westerse karmozijnbes. (Foto: Christine Absil)

Hergroei van westerse karmozijnbes na bestrijding. (Foto: Christine Absil)

Verder lezen

Geraets, J. & P. Bossenbroek, 2018. Westerse karmozijnbes, een invasieve (?) exoot. *Nature Today*, 18 januari 2018.

<https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=24070>

Li, N., W. Yang, S. Fang, X. Li, Z. Liu, X. Leng & S. An, 2017. Dispersal of invasive *Phytolacca americana* seeds by birds in an urban garden in China. *Integr Zool*. 12(1): 26-31. doi: 10.1111/1749-4877.12214.

<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/27265341/>

